

ЎЗНОМА
1930 ЙИЛ
12 МАЙДАН
ЧИҚА
БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИ ИИБ ҲАЙЪАТИ НАШРИ

● 15 (2435)

● 1992 ЙИЛ 6 ФЕВРАЛЬ

● ПАЙШАНБА

● НАРХИ: ОБУНАЧИГА 30 ТИЙИН, СОТУВДА 40 ТИЙИН

ЭЛЕКТРОНИКА ҲУШТАК ЭМАС

Қўриқланадиган жой — фуқаро Л. Науменконинг хонадонидagi ташвишегоҳ ишга тушди. Чилонзор ИИБ қошидаги қўриқлаш бўлими биринчи марказлашган соқчилик пулти (МСП)нинг қўлга олиш гуруҳи саноқли дақиқаларда воқеа жойига етиб борди ва ертўлада илгари судланган В. Л. исмили шахсни

— Одатдаги ҳолатлар. — деб изоҳлайди бунинг қўриқлаш бирлашмасининг бўлим бошлиғи ўринбосари милиция майори Р. Мақсумжонов. — Ҳар сафар МСПнинг қўлга олиш гуруҳи йўлга чиқаркан, жангга тайёр бўлади. Кейинги пайтларда тез-тез қуролланган ўғирларнинг қаршиликлари дуч келинапти.

— Бирлашманинг тарихи, қўриқлаш услублари ҳақида икки оғиз гапириб беролмай-сизми?

— Узининг қирқ йиллик фаолияти давомида ички ишлар идоралари қошидаги қўриқлаш хизмати жуда кўп ўзгаришларни бошидан кечирди. Агар эллингич йилларда асосий шахс «берданка»ли ва ҳуштакли қоровул бўлса, ҳозирда вазифанинг оғир электрониканинг зиммасига юклатилган. 25 мингдан ортиқроқ объектларни «электрон қоровул» қўриқлашга ўтказилди. Уларнинг тури ҳам қирқдан ортиқ.

Ута муҳим объектлар бир неча босқичдаги ташвишегоҳлар билан қўриқланади. Масалан, банкни ўмармоқчи бўлган ўғирнинг олдида жуда қийин масалалар туради. Ҳаттоки у қандайдир мўъжиза билан қўриқлашнинг ташқи чегарасидан ўтиб, ичкарига киришга мушарраф бўлса ҳам, қолган чегаралар қаршида ожизлигини аниқлайди. У ердаги асбоблар одам кириши билан ишга тушади ва марказлашган қўриқлаш пултига хабар қилади.

Айтганча, айнан шу «электрон қоровул»нинг хилма-хиллиги уста ўғирлар билан курашишда жуда қўл келмоқда. Бир пайтлар кўп учрадди, жиноятчи дўкон ичида яшириниб қолиб, ярим

тунда оладиганини олиб, ойнани синдириб, иссиз йўқоларди. Бугун бундай ўғирлар энди кетмайди. Енгил бойлик ишқибозлари деярли ҳамма ҳолатда милиция қўлига тушишмоқда.

Объектларга деворни, шифтни тешиб кириш ҳоллари ҳам энди иш бермай қўйди. Ута сезгир асбоблар ҳар қандай бузилишни шу заҳотиёқ сезади. Қисқача айтганда, муҳофаза тўла кафилликка олинади.

— Гапларингиздан келиб чиқадиган бўлса, мол-мулк ишончли қўлларда. Унда ўғирлар...?

— Давлат мулкни ўғирлаш мушкуллигини сезган ўғирлар эътиборни шахсий хонадонларга қаратдилар. Улардан эса ҳозирча фақат 26631 таситина бизнинг муҳофазаимизда. Хонадонларга ташвишегоҳ ўрнатилишининг ишончлигини рақамлар ҳам тасдиқлаб турибди: ўтган йил мобайнида қўриқланаётган хонадонларнинг 8 тасида ўғирлик юз берди. Шунинг учун ҳам ўз уйлари қўриқлаш бўлимлари иختиёрига топширмоқчи бўлиб юрганлар керагидан ҳам ортиқча. Бу сўровларнинг барчаси секин-аста қондириляпти. Хонадонга телефон ўрнатилмагани учун уни пултга улашнинг иложи бўлмаса, сизга алоҳида ташвишегоҳ ёки бирлашган қўриқлашнинг таклиф қиламиз. Булар ҳам тажрибада синалган усуллар.

«Янгиёул шаҳар ИИБ қошидаги қўриқлаш бўлими 1-МСПга соат 22 да 55-дўкондан ташвишли хабар тушди. Милиция ходимлари томондан икки жиноятчи ушланди. 14 минг 395 сўмлик моддий-товар бойликлар олинди».

Бунинг ўқиб, ўз-ўзинга хулоса ясадим: ҳақиқатан ҳам электроника ҳуштак эмас.

Сухбатдош Э. РАҲМАТОВ.

ўғирланган нарсалар билан ушлади.

Тунда Бухоро шаҳар Тўқимачилик тумани ИИБ қошидаги қўриқлаш бўлимининг 2-МСПга «Мелодия» дўконидан ташвишли хабар тушди. Воқеа жойига зудлик билан етиб борган қўлга олиш гуруҳи уч нафар жиноятчини тутди.

Қўриқлаш бўлимлари ходимларининг ўз ишларига ўта жавобгарлиги яна шу билан изоҳланадики, бирлашма бир вақтнинг ўзида суғурта вазифасини ҳам бажаради. Ўғирлик бўлган ҳолларда у йўқолган нарсаларга товонни нафақат ташкилотларга, балки фуқароларга ҳам тўлайди. Агарда қўриқлаш бўлими ходимлари ўз вазифаларини охиригача бажаришмаган бўлса,

— Сунгги пайтларда пайдо бўлаётган қўриқлашга иختисослашган ширкатлар билан бўладиган рақобатдан қўчмай-сизларми?

— Иш фақат объектни электрон асбобларга қўшиб ташлашдагина эмас. Асосийси ўз вақтида йўлга чиқиб, жиноятчиларни ушлашда. Махсус анжомларсиз, қуролсиз бу кўп ҳолларда мумкин эмас. Ўйлайманки, банк, заргарлик дўконлари, наркотик моддалар сақланадиган корхоналар раҳбарлари қўриқлашни ширкатчиларга ишониб топшириширишмас керак. Дала ҳовли, автомобиллар турар жойини қўриқлашда улар жуда қўл келади. Биз хизматни ташкиллаштиришда уларга ёрдам беришга тайёрмиз. Ахир, ишимиз умумийку...

Шу ерда бизнинг суҳбатимиз узилиб қолди. Бирлашма навбатчиси милиция катта сержанти Равшан Топшенбоев телетайп қорозини узатди:

Мана, мустақиллик эълон қилинганига ҳам беш ойдан кўпроқ вақт ўтди. Бу қисқа фурсат ичида жаҳоннинг 50 дан ортиқ катта-кичи мамлакатлари Ўзбекистон давлатини тан олди. Биз бу билан фахрланамиз, албатта. Аммо баъзи бир муаммолар кўнглимизни хижил қилиб турибди. Хусусан, нима сабабдан шу кунларда Ўзбекистон ойнаижаҳони орқали Туркия, Эрон, Афғонистон, Хиндистон, Хитой, Саудия Арабистони каби мамлакатларнинг ҳаёти ҳақида ҳикоя қилувчи кинофильмлар, видеинформациялар ва кино-

ЎЗНОМАСЕВЪР
МУЛОҲАЗА ЮРИТАДИ

ДАДИЛ ҚАДАМ

ЗАРУР

концертлар жуда кам кўрсатилмоқда? Нима учун ҳанузгача Россия, Украина каби давлатлар тўғрисида кўрсатувларни такрор-такрор намойиш этишдан масъул ўртоқлар қутула олишмаяпти?

Ахир, биз Осиё ва Яқин Шарқ мамлакатларидаги халқларнинг маданияти, урф-одати ва анъаналари, тарихи ва тиллари ҳақида иложи борича кўпроқ библиографиюни истаймиз. Бироқ алоҳида қайд этиш керакки, қуруқ кўрсатувлар, эшиттиришлар билан ҳақиқий дўстлик алоқаларини ўрнатиб бўлмайди. Амалий иш юзасидан борди-келдиларни кучайтириш лозим. Жумладан бизнинг ҳуқуқ-тартибот ходимларимиз хорижий мамлакатлардаги ҳамкасблари билан тез-тез тажриба алмашиб турса, нур устига аъло нур бўларди.

А. АЛИЕВ,
Н. ШАРИПОВ,
Р. САИДОВ.

Бухоро.

АКС-САДО

«МУНДИРЛИ ЗУРАВОН»

Аслида бу ҳақида ёзиш унчалик шарт эмасди, аммо сеvimли ўзномамизнинг шу йил 18 январь кунги сониде синглимиз Шаҳнозаҳоннинг мақоласини ўқиб, қўлимга қалам олдим. Чунки муаллифнинг фикр-мулоҳазалари эски ярамни тирнаб юборди.

Ез ойлари эди. Ўғлимга устахонадан таъмирлашга бериб қўйган иккита баллонни уйга келтириб қўйишни тайинлаб, ишга отландим. Биз Кўчқорчи қишлоғида турамиз, устахона эса Тўқимачилар шаҳарчасида, яна ҳам аниқроғи — шаҳарда.

Кечқурун қайтиб келсам, ўғлим жуда хомуш. «Баллонларни олиб келдингми?» — десам, «Ҳа», — дедию бошқа гапирмади. Унинг ўрнига йиғлаб-сиқтаб хотиним жавоб берди.

Айтишича, ўғлим баллонларни кўчага олиб чиқиб, такси кутиб турса, милиционер келиб қолибди. «Қаердан олдинг бу нарсаларни?» — деб сўрабди. Кейин унинг гапларига ишонмай таёқ билан орқасига урибди, баллонларни эса машинасига юклабди.

Ўғлим кўйлагини ечиб, орқасини кўрсатди. Чиндан ҳам таёқ изи аниқ кўриниб турар, кўкариб кетганди.

Уни эргаштириб, Фарғонадаги 1-милиция бўлимига бордим. Роса алам қилди. Ахир, милиция бўлими билан баллонларни таъмирлаган устахона орасидаги масофа чикса, 200 метр чикди. Қаршилик кўрсатмай турган 16 ёшли болани ҳе йўқ, бе йўқ уриш шартми? Аввало гумонини текшириб кўрса бўлмайми?

Аммо келганимизга афсусландик. Зўравон миришаб шу бўлимининг бошлиғи экан. Гапимни эшитар-эшитмас менга ҳам дағдағасини бошлаб юборди. «Айб қозиде бўлса, дардингни кимга айтасан?!» Йўқ гуноҳимиздан ўтишини сўраб, қочиб чиқидан ўзга чорамиз қолмади.

Бу билан мен ҳамма милиционерлар ҳам боғли зўравон тахлит деган даъводан йироқман. Бизнинг Кўчқорчида Эминжон Амнинов, Ҳамиджон Хасанов деган милиция ходимлари ишлашади. Доимо маҳалла-қўйга араланиб юришади. Одамохун, дилкаш йигитлар. Қани энди барча тинчлик посбонлари ҳам уларга ўхшаш бўлса? Афсуски, юқорида мен таърифлаган каби ходимлар анчагина. Шуниси ёмон.

Ҳасанжон АҲМАДШОЕВ,
меҳнат фахрийси.

ФАҲРЛИ УНВОН СОҲИБИ

Абдулла ака олижаноб инсонлардан. У бутун умрини, ҳаётини милицияга бағишлаган, фидойилардан. Шу сермашаққат йўлдан бориб, тинимсиз меҳнат қилди, тер тўкди. Бу зое кетмади, оддий милиционерликдан милиция майори даражасига-ча бўлган йўлни босиб ўтди. Кўксини «Милиция аълочиси», I, II, III-даражали «Ички ишлар идораларида беуқсон хизматлари учун» нишонлари, «Меҳнат фахрийси» нишони безаб турибди. Бундан ташқари милиция майори Абдулла Аҳмадиллажонов ўтган 1991 йилда Собир Раҳимов тумани ИИБда биринчилардан бўлиб юксак мукофот — «Жумҳуриятда хизмат кўрсатган участка вакили» деган фахрли унвонга сазовор бўлди. Милиция майори А. Аҳмадиллажонов ҳозир хизмат қилаётган Тошкентдаги Абдулла Набиев маҳалласи пойтахтнинг энг намунали маҳаллаларидан бири ҳисобланади.

Қ. МУҲАММАДЖОНОВ.

СУРАТДА: катта участка вакили милиция майори Абдулла Аҳмадиллажонов (ўртада) маҳалла фаоли Раҳим ака Султонов (чапдан уннга), маҳалла Кенгаши раиси Гани ака Аъзамов ва истеъфодаги милиция подполковнини Назир ака Зайнутдиновлар билан бўлажак ишлар ҳақида маслаҳатлашмоқда.

Ҳ. ШОДИЕВ олган сурат.

ЖИНОЯТЧИЛИКНИ АКС ЭТТИРГАН

Жумхурият ҳаётининг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларидаги воқеалар бўйича ўтган йил ўзига хос бўлди. Амалда янги мустақил давлат туғилди. Унинг оёққа туриши анча қийинчиликларга дуч келмоқда. Жумладан, нарх-наво осмонга кўтарилди, жумхуриятдан четга камёб молларни олиб чиқиб кетишни тўхтатиш масаласида жиддий камчиликлар пайдо бўлди, ишбилармонлар фойдасининг ўсиши деярли назоратсиз қолди.

Сиёсий жаҳада ҳар хил партия, ҳаракат, уюшма ва гуруҳлар ўз ўрнини топмоқда. Улардан айримлари ёшлар орасида бузғунчилик кайфиятини кўзгамоқда, мавжуд қонунларни менсимасликни тарғиб қилмоқда.

Янги сиёсий ва иқтисодий муносабатларнинг шаклланиши илгари учратилган жиноят турларини юзга чиқармоқда. Бу ҳуқуқ муҳофазаси борасидаги фаолият йўналишининг бутун бир жараёнини қайта кўриб чиқишни, салбий ҳолатларни тугатишга аниқ ва фаол аралашини тақозо қилади.

Ўтган йил жумхурият ички ишлар идоралари жиноятчилик авж олиши таҳлиси остида ишлашди. Чунки бу ҳол собиқ иттифоқнинг барча минтақаларида кўзга ташланди.

Олдиндан тахмин қилинганча, 1991 йилда аҳолининг ҳуқуққа қарши фаолиги энг юқори чўққига кўтарилиши керак эди. Қисман бу тасдиғини топди. Илгари судланганлар (3,5%), балоғатга етмаганлар (4,1%) томонидан ва гуруҳ бўлиб (14,6%) жиноят содир этиш ўсди. Бироқ жиноятчилик селдай ёпирилмади. Бунда кўп жиҳатдан шаҳар, туман ИИБларининг моддий-техник жиҳозланиши даражаси ошганлиги, участка вакиллари, пост-патрул бўлаклари, ДАН ва бошқа баъзи хизматлар ходимлари сони кўпайганлиги сезиларли роль ўйнади.

Ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш тадбирлари кўрилганлиги натижасида жиноятчилик тўққини кўтарилмади. Ўзбекистонда рўйхатга олинган жиноятлар сони атиги 475 донага (0,5%) ортди.

Оператив вазият ҳолатида муҳим ижобий томон шундаки, оғир жиноятлар сони (1,3%) қисқарди. Жиноят қидирув йўналиши бўйича ҳисобга олинган жиноятлар миқдорида яхши ўзгаришлар кўзга ташланди. Кейинги тўрт йил ичида биринчи марта уларнинг жадал ўсиши (0,2%) озаёди. Бунга Тошкент шаҳри, Тошкент ва Сирдарё вилоятлари ИИБлари ходимларининг ҳуқуқбузарлик олдини олиш борасидаги аниқ мақсадларга кўзланган фаолиятлари самараси ўлароқ эришилди. Улар ўз ҳудудларида жиний ҳатти-ҳаракатлар сонини тегишли равишда 10,2%, 4,2%, 7,1% га қисқартиришга эришдилар.

Қасдан одам ўлдириш (9,7%), оғир тан жароҳати етказиш (5,6%), зўрлаб номусга тегиш (10,6%), босқинчилик (15,2%), талончилик (5,7%), жиний жазоланадиган безорилик (12,1%) камайди.

Деярли ҳамма жойда қаторасига икки йилдан бери жамоат жойларидаги (5,1%) ва кўча-кўйлардаги (5,0%) жиноятлар сони қисқарди.

Жиноятни очиш эса ортди (68,4% дан 70,9% га).

Шу жумладан бу кўрсаткич жиноят қидирув йўналиши бўйича ҳам ўсди (56,6% дан 60,2% га). Бу собиқ иттифоқ жумхуриятлари ичида энг юқори кўрсаткичлардан биридир. Самарқанд, Жиззах, Наманган, Хоразм вилоятлари ва Қорақалпоғистон жумхуриятида юз берган жиноятларнинг 72% дан зиёди фош этилмоқда.

Шунга қарамасдан жиноятчилик билан курашга таъсир кўрсатадиган салбий жараёнлар ривожланишини тўла тўхтатишга эришиб бўлмади. Жамиятда юз бераётган ўзгаришлар инъикоси сифатида ҳуқуққа хилоф фаолиятнинг оғирлик маркази тобора кўпроқ мулкий жиноятчилик томон оғмоқда. Ўғирлик, фирибгарлик сони жадал ўсмоқда, иқтисодиётда ғаразли сунистеъмолчилик кенг қулоч ёймоқда.

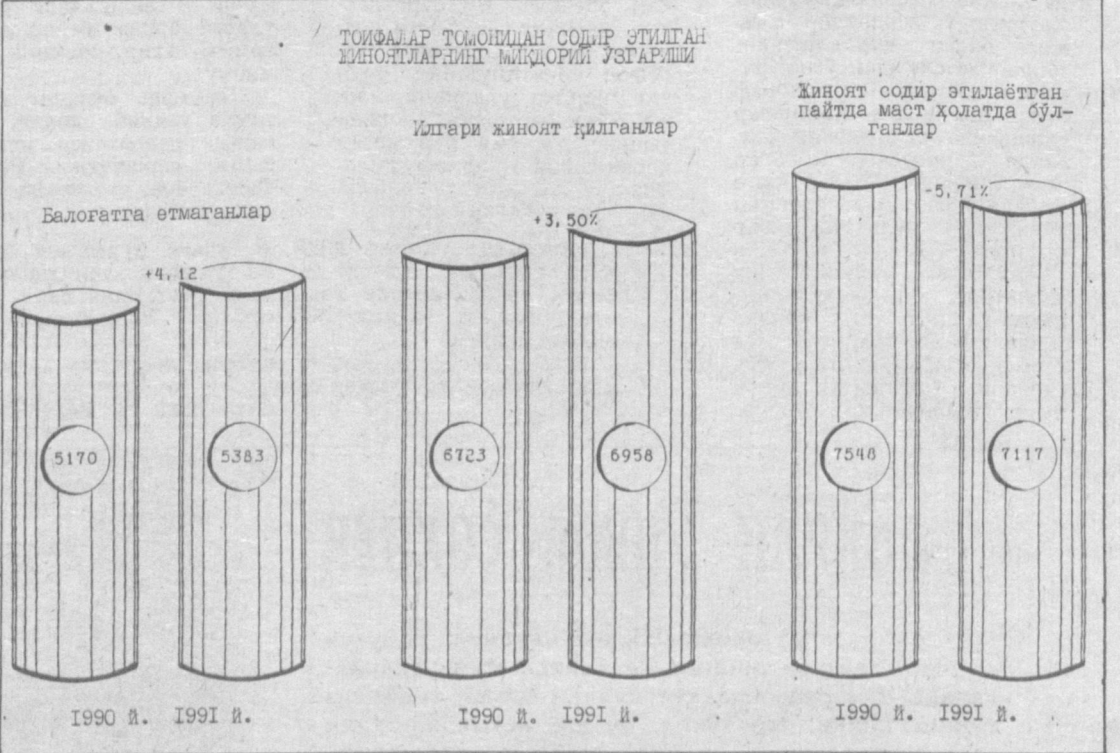
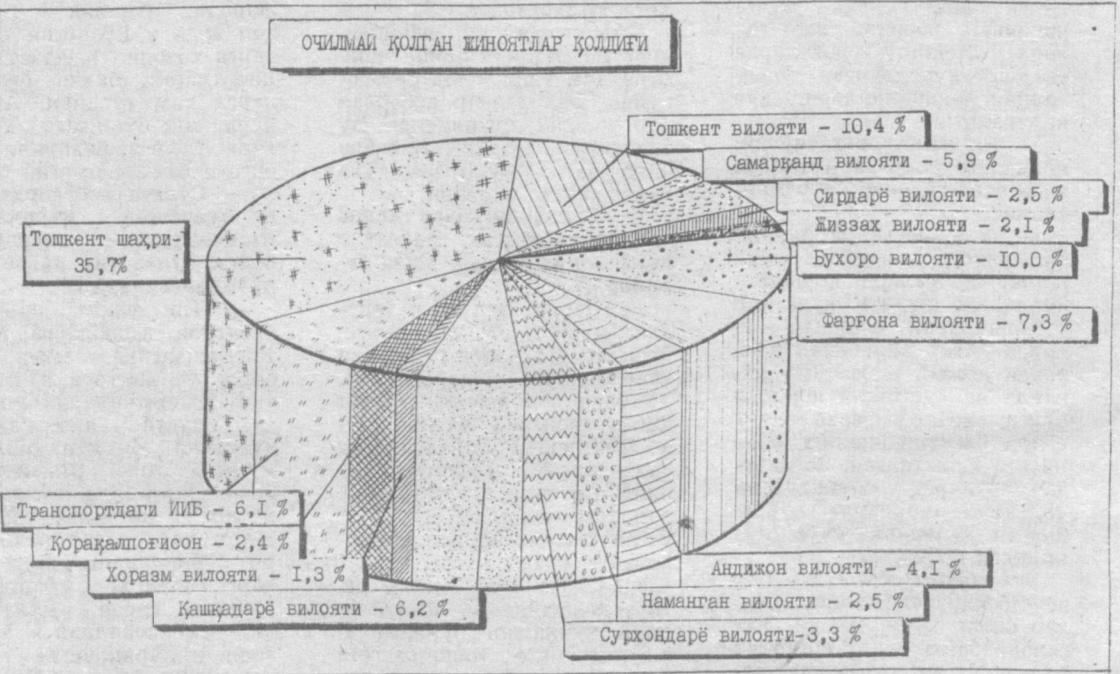
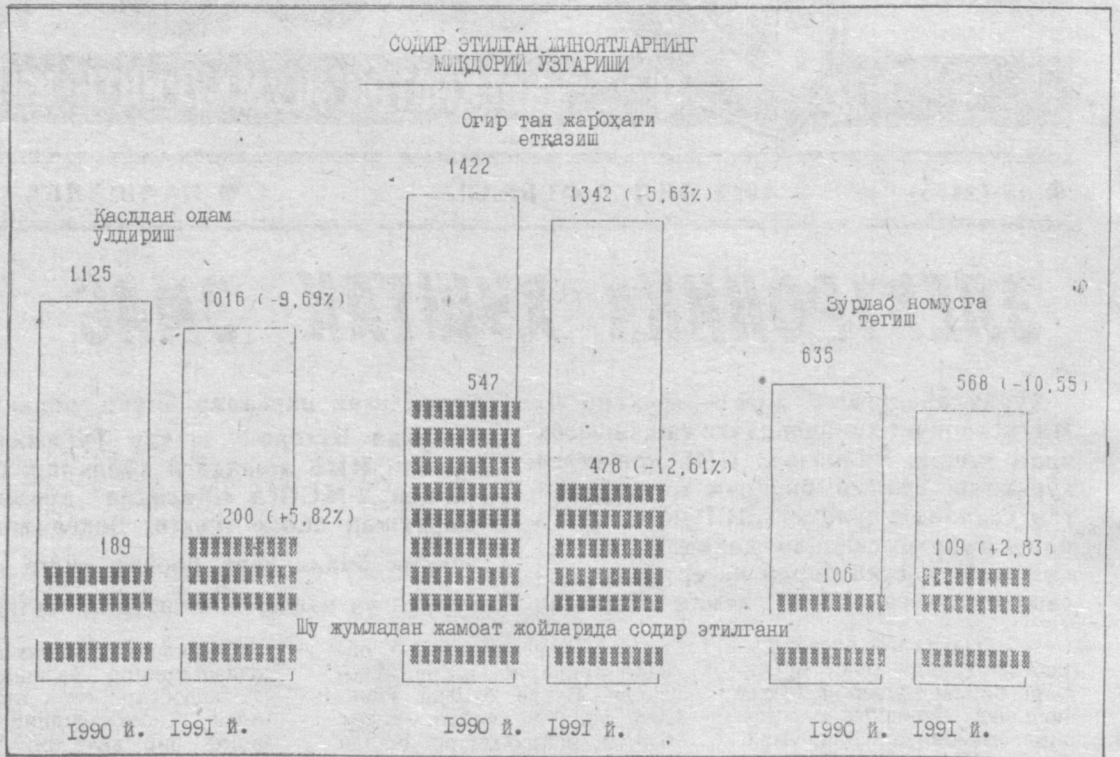
Жиноят қидирув йўналиши бўйича рўйхатдан ўтган жамини жиноятларнинг ярмини ташкил этган ўғирлик жиноятчилик миқдорий ўзгаришига ҳал қилувчи таъсир ўтказишни давом эттирмоқда. Шахсий мулкни ўғирлаш миқдори 2,3% га кўпайди. У Қорақалпоғистонда (54,5% га), Хоразм (40,7% га), Жиззах (36,0% га), Қашқадарё (18,9% га) ва Андижон (17,5% га) вилоятларида ўсди. Мана шу жойларда хонадонлардан ўғирлик сони ҳам жадал суръатда ўсмоқда (14,9% дан то 50,8% га), ҳолбуки бу кўрсаткич жумхурият бўйича атиги 2,7% ни ташкил этган. Таҳлил шуни кўрсатадики, фуқаролар мулкни ўғирлаш узоқ йиллар давомида ўсиб келмоқда (1982, 1990 йиллардан ташқари). Кейинги 17 йил ичида уларнинг сони 10 баравар ошди.

Қорадорининг жиноят рўй беришига таъсири кучайди. У билан боғлиқ жиноятлар сони 4,6 мингдан (21,4%) зиёдга кўпайди. Уларнинг деярли ҳаммаси жиноят қидирув йўналиши бўйича (99,7%) рўйхатдан ўтган. Асосий қисмини ҳамон қорадори тайёрлаш, сақлаш, сотиш, ташиш, жўнатиш, харид қилиш (53,9%), шунингдек, кўкнори ва нашани экиш, парваришлаш (41,9%) ташкил этади. Мана шу йўналишдаги ишларни сезиларли фаоллаштирган милиция ходимлари томонидан 3038 кв. м. майдондаги наркотик ўсимликлар аниқланиб, йўқ қилиб ташланди (1990 йилда — 2700 кв. м.). Ҳуқуқбузарлардан 251,5 килограмм наркотик моддалар олинди (1990 йилда — 204 килограмм).

Ўтган йилда уюшган жиноятчилик билан курашга кучни қаратиш алоҳида диққат-эътиборда бўлди.

Ихтисослашган бўлақлар ҳаракати билан 500 дан зиёд жиноят содир этган 55 та жиний гуруҳ зарарсизлантирилди. Улар 3 та қотиллик, 31 марта босқинчилик ҳужуми ва талончилик қилишган, 327 марта шахсий мулкни ўғирлашган. Жиноятчилардан 11 та жанговар граната ва бошқа портловчи моддалар тортиб олинди. 730 минг сўмдан зиёд моддий бойликлар хатланди ва мусодара этилди.

Иқтисодий ва жиний статистикани таҳлил этиш шуни кўрсатадики, иқтисодийёт соҳасида ноҳўя хатти-ҳаракатлар ортган. Халқ хўжалигида тангликнинг кучайиши, самарали давлат ва молия назоратининг

йўқлиги, бозор муносабатларига ўтиш ва тегишли қонунчилик негизсиз ишбилармонлик турли хил зўраки тижоратчиларнинг ҳуқуққа хилоф фаолиятини гуркиратиб юборди, яширин иқтисодиёт қобиғида малакали ҳуқуқбузарлик туғилишига олиб келди, ноқонуний тижорат билан жиний ҳуқуқбузарлар ўртасидаги фарқни ювиб ташлади.

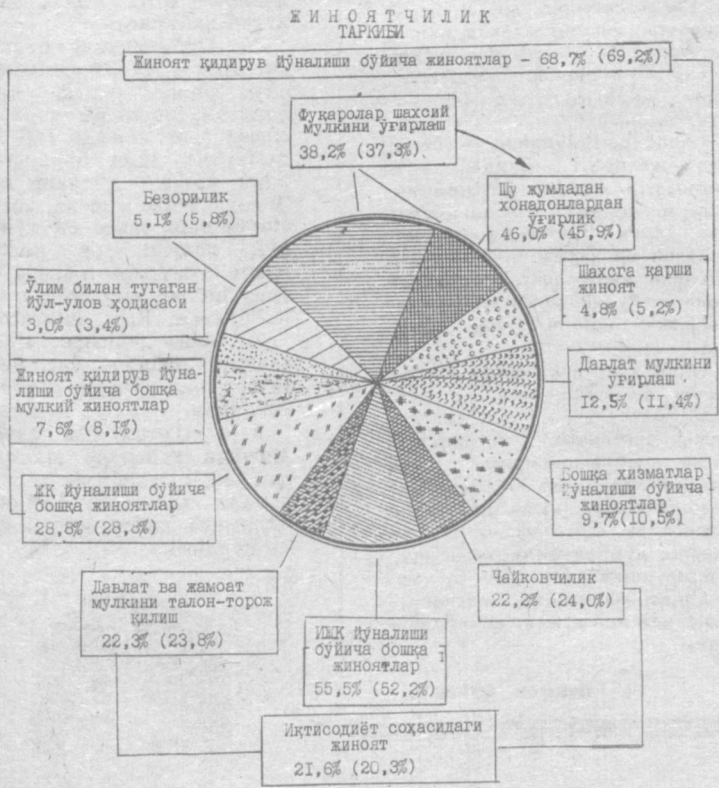
Йил давомида мамлакат ҳудудида 19.156 та ғараз-

ли жиноят рўйхатга олинди (7,1%), унинг тўртдан бир қисмини давлат ва жамоат мулкни талон-торож қилиш (0,4%) ташкил этди. Иқтисодий жиноятчиликнинг ялпи ҳуқуқбузарликдаги салмоғи 20,3% дан 21,6% га ўсди. Лавозимни ва хўжалик юртишни сунистеъмол қилган шахслар сафи кенгайди (5,3%). Қалбаки пул ва қимматбаҳо қоғозларни тайёрлаш, муомалага чиқариш ҳоллари кўпроқ аниқланди (200%). Порахўрлик

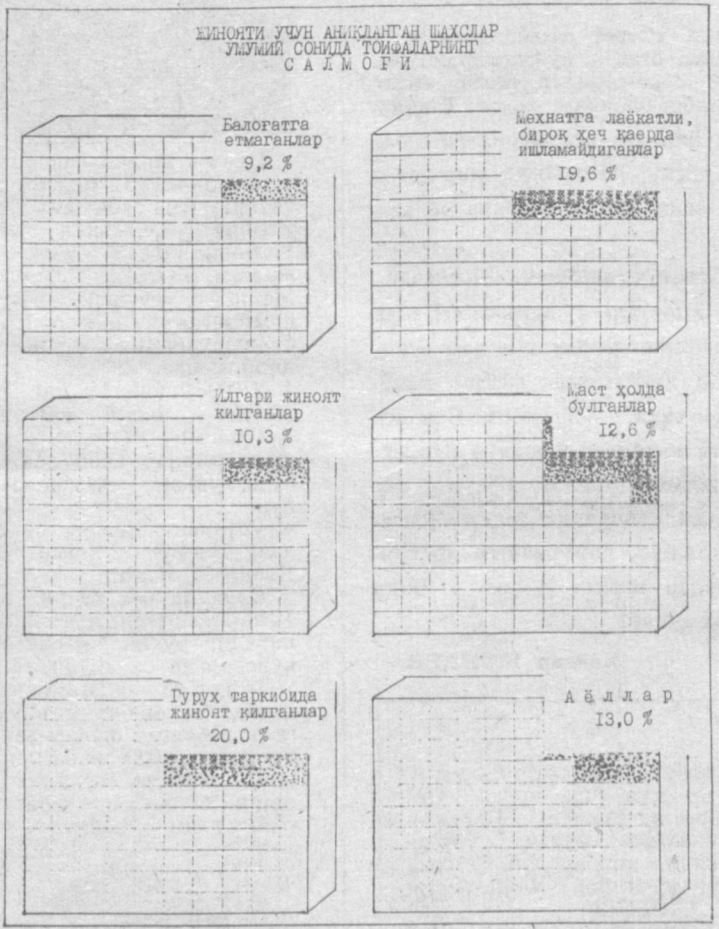
билан кураш кучайиб, уни фош этиш 22,7% га ортди. Балоғатга етмаганлар томонидан жиноят содир этилиши олдини олиш муаммоси долзарблигича қолмоқда. Уларнинг ништирокида ҳар тўртта талончиликнинг биттаси, шахсий мулк ўғирланишининг тўртдан бир қисми содир этилди. Жиний жазоланадиган хатти-ҳаракатлар сони ҳам ўсди (4,1%). Балоғатга етмаганлар билан ишлаш инспекцияси фаолиятидаги нуқсонлар давлат

РАҚАМЛАР

Илова: қавс ичидаги рақамлар 1990 йилга тегишли.

идоралари ва жамоат ташкилотлари томонидан ўсиб келаётган авлод муаммоларига эътиборнинг сустлигига қўшилиб, ёш жиноятчилар сонининг кўпайишига замин яратди (2,5%).

Жиноят содир этгани аниқланган шахслар ичида гуруҳ бўлиб тажовуз қилишда қатнашганлар (18,6% дан 20,0% га), меҳнатга лаёқатли, бироқ ҳеч қаерда ўқимайдиган ва ишламайдиганлар (18,2% дан 19,9% га) сони ўсди. Шуниси ачинарлики, тобора кўпроқ аёллар жиноятга қўл уришмоқда (13,0% дан 13,6% га).

Қидирув эълон қилинган шахслар сони кескин ошганига (20%), ўз навбатида ходимлар юки оғирлашганига қарамасдан жиноятчиларни излашни ташкил этиш даражаси юксаклиги билан ажралиб туради (75,3%, 1990 йилда — 74,9%).

Ёғиндан сақлаш бўлаклари олиб борган ишлар бир қанча натижалар берди. Умуман ёғинлар (2,3%), шу жумладан, катта ёғинлар сони (38,9%) қисқарди. Уларда ҳалок бўлганлар (4,4%) камайд. Ут қў-

йиш ҳоллари (16,5%), савдо омборлари ва базалари (27,6%), турар-жойларда ёғинлар (4,2%) сони пастлади.

Автомобиль йўлларидан вазиёт мураккаблигича қолмоқда. Йўл-улов ҳодисалари (2,1%), уларда ҳалок бўлганлар (0,7%), яраланганлар (2,1%) сони кўпайди. Бироқ бу суст ишлаш натижаси эмас. Асосий кўрсаткичларга қараганда, йўл-улов ҳодисалари олддани олиш тадбирлари кучайган. ДАН ходимлари 3 миллиондан зиёд (+86,7%) йўл ҳаракати қондалари қўпол равишда бузилганини аниқлашди. Автомобил воситаларидан фойдаланиб содир этилган жиноятларни очиш яхшиланган (+22,5%). Четга 35 минг тонна озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари олиб кетишга уринган 5650 нафар ҳайдовчи тўхтатилди.

Ички ишлар идоралари ўтган йилги фаолиятдан тегишли хулоса чиқариб, эл осойишталигини сақлаш йўлида барча зарурий чора-тадбирларни кўраверди.

ЎЗБЕКИСТОН ИИБ УРДАСИ (ШТАБИ).

Соат 12 ларда Ҳаққул-обод қишлоқ Кенгаши ҳудудидagi 23-дўкон мудир Ойшахон Раҳмонова тушликка чиқиш мақсадида энди қўлини қулфга узатган эдики, ўрта ёшдаги, олифта кийинган икки киши кириб келди.

— Келинглар, марҳамат, — деди аёл илтифот билан.

— Биз ревизормиз. Мана ҳужжат. Савдон тўхтатинг, — деди бири.

Аёл таажжубланди. Буларни биринчи кўриши. «Юқоридан бўлишса керак... Нега буларни афти хунук... Тавба одам ҳам шундай қўрқинчли бўладими?» — хаёлидан ўтказди.

Улардан бири қоғозга «РЕВИЗИЯ», деб ёзиб, эшик ойнасига ёпиштирди. Кейин ўтириқ билан эшик ичидан беркитди.

— Ия... — демоқчи бўлудди ҳамки, «ревизормиз» дегани пичоқни аёл

ган. Бирдан-бир ишонч аёлдан эди. Аммо унинг ўзига келишини кутиш керак.

Вақт жиноят содир этганлар фойдасига ўйнади. Зудлик билан тафтиш ўтказилди. Бир неча малакали тафтишчилар жами 8 минг сўмдан ортиқ камомад топишди.

Терговчи аёл билан яна бир сўзлашиш йўлини ишга солиб кўрди.

— Улар неча киши эди? Аёл миқ этмади. Сўнг терговчи панжалари билан «икки»ни кўрсатганда, аёл кўзини бир юмиб очди.

— Икки кишимиз? Раҳмат, синглим... ўзбекларми, русларми, тожикми, татарми, қирғизми, корейсми...

Кўз яна юмилиб очилди. — Корейсларми... Раҳмат, синглим. Кўрсангиз танийсизми?

Терговчи М. Тожибоев жиноятни очиш бўйича режа тузди. Оператив ходимлар Наманган, Андижон,

— Шуми?
— Ҳа...
Унинг шериги ҳам шу усулда аниқланди.

Қидирув ишлари ҳаракатга келди. Еттинчи кун Намангандаги темирйўл шоҳбекатининг ресторанида Георгий қўлга олинди. У сўроқда ашъвий далиллар келтирилганда, дўконда Герман билан босқинчилик қилганини тўла тан олди. У билан турмада бирга ўтиргани, хавфли қуроли борлигини айтди.

Бундай хавфли кишилар жиноятда эҳтиёткорлик билан қўлга олиниши лозим. У муқаддам 5 марта қамалган, иккиланмай қуролини ишга солиши мумкин.

... Ўша кун келди. Л. исмли аёлниқанда, маст ҳолда ухлаб ётганида қўлга тушди. Ёстиқ тағидан тўппонча ҳам топилди.

— Германнинг қўлида ўша дўкондан олинган узук бор эди, — дейди М.

«РЕВИЗОРЛАР»

кўксига тақади. Ичкарига мажбурлади. Бир туртиб ағдарди. Оёқ-қўлларини боғлади. Оғзига латта тиқди.

Бу воқеа бўлишидан 6 соат эртaroқ Ойшахоннинг шу магазинда сотувчи бўлиб ишлаётган эри Турдали Учқўрғон бозорига саноат молларидан олиб кетганди. Савдо яхши бўлиб, қайтиб келганда, дўконда қулф ва «РЕВИЗИЯ» ёзувини кўриб ҳайрон бўлди. Бу қанақаси... «Ревизия» яқинда бўлганда, кечатида матлубот жамиятида бўлганда, бирон гап айтишмовди... Қизиқ... Ия, қулф ҳам бизники эмаску?» Деразадан ичкарига қараган ҳам эдики, инграш эшитилди. Ҳа-а, одам товуши. Хотини! Телефонга югурди. Норин тумани ички ишлар бўлими навбатчиси ташвишли хабарни, бўлим бошлиғи милиция подполковниги Ж. Соиббоевга етказди.

Оператив гуруҳ қисқа вақт ичида етиб келди. Аёлни озод қилишди. У қўрқувдан бирон сўз айтмас, ҳануз титрар эди. Дўкон ва унинг атрофини экспертлар билан кўздан кечириш ҳеч нарса бермади. Из қолдирилма-

Фаргона кўналгаларида, қўшни Учқўрғон, Балиқчи, Уйчи, Избоскан туманларида гумондор корейс миллатига мансуб кишиларни текширишлари кўзланди. Ишга тез олиб бориш мақсадида бўлим бошлиғининг ўринбосари милиция майори Тўлқин Ботиров оператив ходимларни фаоллар, уловлар билан таъминлади. Уч кунлик фаолият натижа бермади. Шу кун бўлимга вилоят ички ишлар бошқармаси жиноят қидирув бўлими бошлиғи милиция подполковниги В. Хабиروف келди. Иш билан танишиб:

— Муҳаммаджон, сен яхши иш қилибсан, режанг тўғри. Менимча, жиноятни ўта малакали, қолаверса, бир неча бор биздан ўтган шахслар қилганга ўхшайди. Картотекани кўриб чиқ. Расмларни неча кун кетса ҳам, аёлга кўрсат. Ишончим комилки, шу усул бирон натижа беради. Шахсан ўзинг шуғуллан, — деди.

Аёл расмларни кўра туриб бирига навбат келганда, ўзини ташлаб юборди. Ҳушидан кетди. Аммо қўлида ўша расм қолди. Унга зудлик билан тиббий ёрдам кўрсатилди.

Тожибоев. — У аёл билан юзлаштирилганда: «Тамом, Гап йўқ. Битта хато қилдим. Аёлни... Мен из қолдирмас эдим. Хато қилдим. Терговни тез тугатиб судга чиқар», — деди. У фақат В. Хабаровни ҳурмат қиларди. «Бошлиқ», деб гап бошларди. Ҳа, Василий Хабаровни фақат ходимлар, фуқароларгина эмас, ўша йўлга кирганлар ҳам ҳурмат қилишади.

Герман судда ўша талабни қўйди. Суд энди бошлангандаёқ: «Қўй, менинг бу ишга 8 йилдан ортиқ беролмайсан. Ўқи ўша ҳукмингни. Мен розиман», — деди.

— Жиноят етти кун ичида очилди. Бирорта ходим шу кунлари уйга кетмади, — дейди М. Тожибоев, — бошлиқнинг иш тартиби шундай, жиноят очилмагунча, ўзи бошлиқ оператив гуруҳ уйга кетмас эди. Шу боис жиноятларни 100 фоиз очиги эришардик.

Жиноятчиларку жазосини олишди. Бироқ Ойшахон Раҳмоновани ҳануз юрак хасталиги безовта қилиб туради.

Неъматжон МАМАЖОНОВ, милиция майори.

БУЛОҚБОШИЛИК ХҲРА ЎҒРИЛАР

Биринчи сентябрь эди. Кечга яқин канал ёқасида учрашган уч ўртоқ тунда ўғирлик қилишга келишиб олишди. Биринчи бўлиб бу фикр Абдухалилдан чиқди. Ўртоқлари Актамўжа ва Отабекка бу мейдек ёқиб тушгани аниқ. Дарҳол «объект» ҳам аниқланди. Тепабулқбоши қишлоғилик Холмирзаевларнинг хонадонда ҳеч ким бўлмади.

Ярим тунда белгиланган жойга келган жўралар деразани очиб, ичкарига киришди. У ердан магнитофон, пардалик, кўрпалик матолар, чойнак, пиёла ва шунга ўхшаш майда-чуйдалар, жами 1640 сўмлик мол-мулкни олиб чиқиб кетишди.

Қилган ишлари очилмаганидан одамлар ваҳимага тушиб қолганини кўрган уч ўртоқ орадан ўн беш кун ўтиб, «фаолият»ларини яна давом эттирдилар. Бу сафар булоқбошлик Ҳайдаровларнинг ҳувиллаган хонадони кўзларига иссиқ кўринди.

Бу ердан ўғирланган нарсалар жуда хилма-хил. Нималар эканини сиз ҳатто хаёлингизга ҳам келтиролмайсиз. Шарпалар уйнинг ҳамма жойини титкилаб, даҳлизда турган, марҳумга тегишли бўлган 300 сўмлик костюм, нархи 30 сўм бўлган электроустара, нархи 30 сўм бўлган дўппи, нархи бўлмаган бир дона Ленин ордени, бир дона «Қизил Юлдуз» ордени, 5 дона турли йилларда Улуг Октябрь Революциясининг юбилейларида чиқарилган нишонлар, бир дона «Меҳнат ветерани» медалини ўғирлаб кетишди. Ўғирлик қилмадан деганга фарқи йўқ эканда. Мазохўрак бўлган йигитлар энди кечалари

эгалари бўлмайдиган уйлари ахтара бошлашади. Абдухалилнинг топириғи шундай эди. Риштонга бораётган Отабек Мўминжон исмли ҳамқишлоғини учратиб қолади. Ундан қўни-қўшиларидан кимлар оқшом уйида бўлмастлигини сўрайди. У Акбаровларнинг қариндоши тўй қилаётганини, уларнинг ҳаммаси ўша ёққа кетишини айтади.

Тунда уч ўртоқ ёнларига ҳали воёга етмаган Маҳкамжонни ҳам қўшиб Мўминжонларнинг уйига келишади. У йигитларни қўшнисининг тандирини олдигача кузатиб қўяди ва уйига қайтади. Ўз-ўзидан маълумки, улар бу уйни ҳам «супириб» кетишади.

Орадан саккиз кун ўтгач, яна бир булоқбошлик уйга ўт тушди. Бу сафар Акбаровларнинг хонадонидан ҳар хил нарсалар ўғирланган эди. Қишлоқ аҳли роса ваҳимада қолди. Бир ойнинг ичида тўртта ўғирлик ҳазил эмас, албатта. Бунинг устига ўғирланаётган нарсаларнинг хилма-хиллиги ҳам кўпчилиكنи ажаблантириб қўйди. Уларнинг турига қараб ўғирларнинг кимлигини аниқлаб ҳам бўлмади қолди. Чунки учраган нарсалар бир бошидан олиб кетилаётган эди. Улардан қолбасаю ароқ, ёнроғу қалиш, аёллар пайпоғию магнитофон ҳам қолмаётган эди.

Тез-орада булоқбошлик хўра ўғирлар қўлга тушди.

Тожибой МАДАЛИЕВ, Риштон тумани ИИБ терговчиси милиция катта лейтенанти.

Акмал ВОСИТ, «Постда»нинг жамоатчи мухбири.

Бука туманидаги Уртақўрғон мачити машиналар шовқин-суронидан, тирикчилик ташвишида ғимирлаб юрган одамларнинг одатдаги бақир-чақиридан анча олисда, жимлик ва осудалик оғушида жойлашган. Бешафкат ҳаётнинг азоб-уқубатлари, адолатсизлиги зўравонликлар, ёлгончилиги тақабурликлар зада қилган жафокат кўнглилар бу ерда яйраб-яйраб таскин топарлар. Серсавадо бошлар узра қора булутдек таҳдид солиб турувчи қўрқув ва ваҳима кўланкалари тарқаб битарлар.

Уртақўрғон мачити ўзига хос таълим-тарбия маскани ҳам экан. Бу ерда узоқ-яқиндан келган 50 нафардан зиёд ёшлар диний ва дунёвий сабоқлар олишади. Уларнинг аксарияти эндигина ўн-ўн икки баҳорни қаршилаган навниҳол болакайлар. Мен ногоҳ зилол булоқ устидан чиқиб қолган ташна йўловчи мисол бу қоракўз укажонларимга ҳайрат ва қувонч билан тикиларканман, беихтиёр айни дамда худди шу болакайларнинг тенгқури аллақердадир чўнтак кесаетганини, аллақердадир тирик жонга тиг санчаётганини хаёлдан ўтказдим. Бугуннинг газит ва журналлари, радиё ва ойна-жаҳонла-

ри балоғатга етмаганлар жиноятчилигининг бемисл ўсиб бораётганлиги ҳақида тинмай аюҳаннос солишаётганини эслаб, титраб кетдим.

— Ёшлар фожиясининг бош сабаби,— дейди биз билан суҳбатда мачит имом хатиби Низомиддин Марҳумўғли,— маънавиятнинг йўқлигидadır. Маънавият эса инсон ўзлигини англагандан сўнггина пайдо бўлади. Аммо бу ўта машақ-

МАЪНАВИЯТ ОСТОНАСИДА

қатли жараён. Нимадан, қандай яралганини, ўлим нисбий, ҳаёт мангу эканини чуқур англаб етган киши ҳеч қачон нафс йўлига кирмайди, тақабурлик, жоҳиллик қилмайди...

Ҳа, мангуликка ишонч йўқ жойда, эзгуликка интилиш бўлмағай. Мангуликка ишонч — имон-этиқоднинг, маънавиятнинг ўқ илдизидир. Биз — коммунизм туманликлариде адашиб-улоққан авлод худди шу муборак ишончдан мосуво бўлдик, инсонни, унинг ҳаётини моддий нарса деб билдик. Оқибатда елкамиздаги ҳар қандай масъулият юқини улоқтириб ташлаб: «Бу беш кунлик дунёда ўйнаб-қулган

қолада»,— деган бозори чаққон нақллар ўйлаб топдик, ва ўйнаб-қулиш учун ҳеч бир ифлосликлардан қайтмайдиган даражага етдик.

— Чин маданият, чин тарбия Исролда экан,— дейди толиб Исмажон Муҳаммадўғли. —Чунки Аллоҳ буюрган амалларни бажариш инсониятнинг камол топишига, жамиятнинг гуллаб-яшнашига олиб боради.

шиб,— сигарет чекиб, пиво ичиб, видео томоша қили-иб юрмайсаним? Маза-ку?!

Ахлиддин менинг таклифимни жиддий қабул қилди. Юзимга қарамай:

— Аллоҳдан кўрқаман,— деди ўктаб овозда.

Ёш толибнинг ғоят қисқа жавоби нишонга текканди.

Аллоҳдан кўрқиб — ҳар қандай қонунлар мажмуасидан, миршаблар даражасидан қудратлироқ!

Аллоҳдан кўрқиб — бениҳоя жасорат! Бундай улғунезматга мойил бахтиёр кишилар юрагида бошқа кўрқув ва ҳадик бўлмайди. Адолатсизлик ва зўравонликнинг ҳар қандай кўринишига тик қарай олади. Рухий хотиржам ва келажакка ишонч билан яшайди.

Мен кўнглига тангри кўрқувини ва шафқатини жо қилган, мангуликка имон желтирган, эзгуликка интилаётган тонг шабнамларидек тиниқ чеҳра талабалар билан хайрлашарканман, қуюқ дарахтзор орасидан буй чўзиб турган, нафис қуббаларида қуёш нурлари жилваланаётган бу муқаддас маънавият масканига яна қайтишни ниёт қилиб қўйдим.

Луқмон БУРИЕВ.

ҚИДИРИЛМОҚДА

Андижон вилояти Булоғбоши тумани ИИБ томонидан 1975 йилда турилган Музаффар Сойинов қидирилмоқда. У шу йилнинг 27 январь куни уйдан чиқиб кетиб қайтмаган.

М. Соёиловнинг белгилари: бўйи 170-172 сантиметр, сочи қора, калта қилиб олинган, қошлари қора, ёйсимон, ўнг жағида 0,2 миллиметрли холи бор, қулоқлари катта, кўзлари қора. Эғнида қора куртка, оқ чиқиқли қора шим, оқ қўйлак, кўк рангли, оқ чиқиқли спорт костюми, оёғида чет элда ишлаб чиқарилган туфли бўлган. Бош кийимсиз.

Алоҳида белгиси: қулган вақтида лаблари ўнг томонга сурилди туради. Жуда тез гапирди.

Уни кўрган ёки қаердалигидан хабардор кишилардан «02» рақамли телефон орқали энг яқин милиция бўлимига хабар қилишларини сўраймиз.

Ички ишлар идоралари томонидан 1967 йил 21 сентябрда Андижон вилоятида турилган. Олтинқул тумани Калинин номли жамоа хўжалиги, Жалабек қишлоғи, Меҳнат кўчаси, 14-уйда яшайдиган Тўланбой Шаробиддинович Эгамбердиев қидирилмоқда.

У 1989 йил 19 май куни уйдан чиқиб кетганича қайтмаган. Орадан икки ярим йилдан зиёд вақт ўтсада, ундан ҳамон дарак йўқ.

Уст-боши: эғнида оқ қўйлак, йўл-йўл шими бор. Яланроғ бўлган.

Алоҳида белгилари: бўйи 160 см., озгин, тутилиб гапирди, руҳий касал, чап қулоғи бир оз қийшайган.

Тўланбой Эгамбердиев ҳақида бирой-бир маълумотга эга бўлган фуқаролардан бу ҳақда «02» рақамли телефон орқали энг яқин милиция бўлимига хабар беришларини сўраймиз.

СУЮНЧИ БЕРАМАН

Тошкент шаҳар Фрунзе туманидаги 160-ўрта мактабин 1976 йилда туғаллаганим ҳақидаги етуклик аттестатим 1991 йил декабрда номалум ваэиятда йўқолиб қолди. Топиб олган кишилардан уни суюнчи пули эвазига қайтаришларини сўрайман. Ҳожатбарорлар кеч соат 18.00 дан сўнг 55-91-45 рақамли телефон орқали кўнгироқ қилишлари мумкин.

Г. БАРАМБОЙМ.

«КИТОБ ЁЗСА АРСИЙДИ»

Милиция ходимлари ҳақида гап кетганда, кўпгина танишларим уларни билиб-билмай ёмонлашади. «Порахўр», «зўравон» деган ёрлиқлар ёпиштиришади. Лекин мен озгига кучи етмайдиганларнинг гап-сўзларига ишонмайман. Тўғри, бордир милиция ходимларининг ҳам виждонсизлари, имонсизлари. Аммо биз қайси соҳа хизматчиларини «оппоқ» дея оламиз? Ахир, шу пайтгача ўғирлик, текин-хўрлик, ёлгончилик бутун жамиятимизга хос «фазилат» бўлиб келди-ку!

Мен ишонч билан айта оламанки, ички ишлар соҳасида хизмат қилувчи ака-укаларимиз, опа-сингилларимиз орасида ҳам ўз ишига масъулият билан ёндашувчилар кўплаб топилади. Шахсан ўзим Бухоро шаҳар Тўқимачилик туманининг ички ишлар бўлими ходимлари Рустам Ботиров, Миржон Эргашев, Ҳошим Ортиқовларни жуда яхши биламан. Кўпиртириш эмас, уларнинг ҳалоллиги, ўз бурчига содиқлиги ҳақида дурустгина китоб ёзса арсийди.

Ҳа, бировларга баҳо бераётганда холислик афзал. Билиб-билмай покиза кишилар ҳақида куракда турмайдиган миш-миш тўқиш одобдан эмас...

Меҳриғиё ҲАМИДОВА,
Бухоро шаҳридаги Абу Али Ибн Сино номли тиббиёт билим юртининг толибаси.

ИИБ ходимлари учун мўлжалланган ва яқинда қад кўтарган турар-жой биносига ҳадемай ҳаёт қайнайди. Ҳ. ШОДИЕВ олган сурат.

ДОҒДАМАН

Мен 1991 йили «Совет милицияси» журналга обуна бўлиб озги куйганларданман. Минг югур-югур, сўра-сўралар билан аранг унинг тўртта сонини ололдим, холос. Тақдирга тан бериб, бу йил яна шу журналга ёзилганимни қаранг, тағин. Назаримда, яна доғда қолдим-ов, ахир, эски давлат нарчаланиб кетди-ку?!

Ҳа, майли, «Совет милицияси» Москвадан чиқаркан. Лекин «Постда» рўзномасичи?! Мен ўтган йил бу рўзноманинг бирорта ҳам сонини ололганим йўқ. Учрашмаган жойим, ялинмаган одамим қолмади. Хусусан, Яқкабоғ тумани «Матбуот» уюшмаси бошлиғи Рўзиевга бир неча бор шикоят қилдим. Афсуски, шу дамгача ҳеч қандай қониқарли ёрдам бўлмади. Нуқул бор отангга, бор онагга қабилидаги сансалорликдан нарига ўтмайпти. Энди мен кимдан мадад кутай?

Ҳайдар ЖУРАЕВ.

1991 йилнинг 31 августиде Ўзбекистон бўйлаб жаранглаган бир калима сўзининг қудратидан менга ўхшаган қанчадан-қанча одам юрагини чангаллаган бўлса, ажаб эмас. Хурсандчилигидан, албатта. Яна қанчадан-қанча одам тилини тишлади (сабаби маълум). Лекин юрак чангаллашга сал шопилган эканман. Сабаби, 447 минг квадрат километр ҳудуд учун эълон қилинган мустақиллик пойтахт Тошкентда битта майдону битта метро бекати билан чегараланди, холос. Келинг, яна номимга мустақиллик душмани, деган сўзлар қўшилмасин, фикримни далиллай.

Мадалихон хонликка кўтарилгач, унинг оталиғи хон тахтининг тўғрисидаги эшик тепасига Мадалига тегишли эски чоринги илиб қўйган экан. Бу, «Ўв, Мадали, хон бўлдим, деб керилма, эски чорингини унутма». — дегани экан. Пойтахтдаги марказий кўчаларни бир айланинг, Пушкин, Киров, Гоголь, Горький... ҳайкаллари дуч келасиз. Метрога тушинг — «Горький бекати», тепага чиқинг — «Горький кўчаси», осмонга қаранг,

ЛУҚМА

«ЭШИКЛАР ЁПИЛАДИ...»

ҳассасини ўқталиб Горький турибди. Ҳар томонингиз шундай маънавий зарба берувчи харсангтошлар билан ўралиб тургач, кўнглингиз ўксинади. Кўнгли ўксик одам қандай қилиб бахтиёр бўлсин?! Битта кўчадан кетяпсиз: «Луначарский кўчаси». Ҳали кетаяпсиз, ҳали кетаяпсиз. Шаҳардан чиқай, деб қолдингиз, аммо ҳамон «Луначарский кўчаси»дан кетаяпсиз.

Шу кунгача Шарқ, Ўрта Оснв, ўзбек алломаларининг ҳайкаллари шаҳар марказидан анча йироқда эканини гапирдик. Нафақат алломаларимиз ҳайкаллари, улар номидеги кўчалар ҳам «Интурист» бормайдиган жойда. Масалан, «Ал-Хоразмий кўчаси». Пойтахтдаги Ҳувайдо номли маҳаллага борганмисиз? «Ал-Хоразмий»

кўчаси (11-автобуснинг охирида) ҳам ўша ерда. Октябрь ва Акмал Икромов туманлари ҳудудида ўнқирчўнқир, қишда лой, ёзда чанг кўча бор. Унинг номи — УЛУҒБЕК.

Болаларимиз қатнайидиган тарбия масканлари сонини биласизми? Пойтахтда 700 атрофида мактабгача тарбия маскани бўлиб, шундан қарийб 500 тасида тарбиявий ишлар фақат ўрис тилида олиб борилади. Атиги 100 тага яқини ўзбек тилида. Ваҳоланки, Тошкент шаҳри аҳолисининг 900 мингдан ортиғи ўзбеклар, 700 мингга ўрислар. Шаҳардаги 300 дан зиёд ўрта таълим мактабларининг 100-дан ортиғи ўрис тилида, 90-95 таси ўзбек тилида таълим беради. Қолганлари икки тиллик!..

Мен хаёлпараст эмасман. Бор ҳақиқатни айтаяпман. Яна қайтараман: мустақиллик эълон қилинди. Биз мустақил давлатмиз. Бунга шубҳа қилган одам метрога тушсин: «Эшиклар ёпилади, кейинги станция Мустақиллик майдони».

Дилмурод САИДОВ, журналист.

Муҳаррир Зокир ОТАЕВ.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700029, Тошкент, Лопатин кўчаси, 1.

Ўзбекистон Жумҳурияти «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни босмаханаси. 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: муҳаррир — 54-37-91, муҳаррир ўринбосари — 39-77-23, муҳбирлар бўлими — 59-26-56, 59-20-92, умумий бўлими — 59-21-21.

«ПОСТДА» — («НА ПОСТУ») Орган коллегия ИМВД Республикаси Ўзбекистон 43920 нусхада чоп этилди.